

**Príhovor rektora pri príležitosti udelenia titulu Doctor honoris causa
JE Mons. Stanisławowi Dziwiszovi
dňa 12. novembra 2014 na Prešovskej univerzite v Prešove**

**Vaša Eminencia, Vaše Excelencie, Vaša Magnificencia, Spectabiles, Honorabiles,
Cives academici carissimi, vzácní hostia, dámy a páni !**

Je pre mňa veľkým potešením, že môžem na tomto slávnostnom zasadnutí privítať Jeho Eminenciu kardinála Stanisława Dziwisza – veľkého priateľa Slovákov, krakovského arcibiskupa a metropolitu, všeobecne uznávaného odborníka v oblasti katolíckej teológie tak v Poľsku, ako aj v celom katolíckom svete, potvrdením sú mnohé členstvá v rôznych grémiách, vedeckých kolégiách a jeho medzinárodné ocenenia. Bol dlhoročným a vplyvným osobným sekretárom, poradcom a priateľom pápeža sv. Jána Pavla II., ktorého sprevádzal počas obdobia pontifikátu trvajúceho 26 rokov a predtým 12 rokov počas pôsobenia ako Krakovského Metropolitu Karola Wojtyły. JE Stanisław Dziwisz bol inšpirátorom, spoluorganizátorom všetkých zahraničných ciest Jána Pavla II., stretnutí s politikmi, štátnikmi a vedcami. Inicioval a spolutvoril stretnutia s mládežou a študentmi. Nie je to však jediný dôvod uznania a ocenenie Jeho Eminencie.

Vedecká rada Prešovskej univerzity udeľuje titul „*Doctor honoris causa*“ významným domácim aj zahraničným osobnostiam, ktoré sa jedinečným spôsobom zaslúžili o rozvoj vedy, kultúry a umenia alebo o rozvoj demokracie a humanity a výsledky ich činnosti majú špecifický význam a ohlas či už na domácej pôde ako aj v zahraničí. Slávnosť udelenia titulu *Doctor Honoris Causa* významným osobnostiam, reprezentujúcim určitú oblasť vedy, kultúry je vždy významným sviatkom nielen pre túto osobnosť, ale aj pre celú univerzitu. Udelením najvyššieho titulu totiž univerzita vyzdvihuje nielen túto osobu, ale taktiež poukazuje na hodnoty, ktorým daná osobnosť obetuje svoj akademický, spoločenský a verejný život. Týmto aktom aj celé univerzitné spoločenstvo sa priznáva k týmto hodnotám a utvrdzuje takto svoju identitu.

Po preštudovaní celého spisu kardinála Stanisława Dziwisza som dospel k presvedčeniu, že v jeho osobe sa snúbia kvality odborníka s kvalitami hlboko ľudskými. Vyjadrením týchto kvalít sú:

- mnohoaspektová vedecko-výskumná činnosť v oblasti katolíckej teológie, ekumenizmu a medzináboženského dialógu;
- významný prínos v diele šírenia novej evanjelizácie tak v európskom ako aj celosvetovom priestore;
- budovanie mostov jednoty a spolupráce medzi Apoštolskou Stolicou a krajinami stredovýchodnej Európy;
- intenzívne ohlasovanie a ochrana dôstojnosti ľudskej osoby a jeho právo na slobodu a život; aktívne budovanie civilizácie života a lásky;
- aktívna účasť na pontifikátoch sv. Jána Pavla II. a Benedikta XVI. pre dobro všetkých cirkví, ich viery a jednoty a horlivá starostlivosť o mier a porozumenie medzi národmi v duchu myšlienky *Fidem custodire – concordiam servare*.

Ctené akademické zhromaždenie,

dovoľte mi, aby som sa pozastavil na chvíľu pred dielom a prínosom pôsobenia JE kardinála Stanisława Dziwisza v oblasti šírenia základných hodnôt v Európe, ktorá ako keby zabúdala na svoju históriu, na svoju identitu. Dlhoročný sprievodca pápeža Jána Pavla II. aj dnes

pokračuje v šírení Jeho posolstva. V jednom zo svojich príhovorov kard. Dziwisz povedal: „to, čo nás najviac v Európe rozdeľuje, je zabúdanie na svoje korene, spochybňovanie a zneužívanie hodnôt, ktoré sú základom európskeho spoločenstva“. Nadviazal tým na známe slová Jána Pavla II. 30 marca 2001 roku, ktoré adresoval účastníkom Zhromaždenia Komisie Biskupov Európskej Únie: „*spojenie štátov EU nemôže ostať výlučne kontinentálnou geografickou a hospodárskou štruktúrou, ale má sa stať predovšetkým kultúrnym a duchovným porozumením sformovaným na ceste plodného spojenia rozmanitých a dôležitých hodnôt a tradícií*“. Dnes sa čoraz viac zviditeľňujú pokusy vytvárať obraz Európy, odtrhnutej od svojho koreňa, od kresťanskej duše, obraz založený výlučne na vedecko-technickom svetonázore, vyzdvihujúci jedine ekonomicko-hospodársky a materiálny rast spoločenstiev a národov. Žijeme, podľa JE kard. Dziwisza vo svete antropológií, ktoré prestali zohľadňovať zakotvenosť človeka v transcendentne, jeho negáciu v živote človeka, čo doviedlo k prežívaniu prázdnoty a úplnej márnivosti. Ján Pavol II. na viacerých miestach poukazoval na tieto falošné antropológie, ktoré neuznávajú dušu v človeku, ale prijímajú model „materialistickej matrice“ človeka. Tým je stále viac vytláčaný model človeka ako bytosti s dušou stvorenou Bohom tzv. „spiritualistický“ model. Materialistická matrica pôsobí proti spoločenstvu tým, že podporuje životný štýl sebeckého individualizmu a konzumizmu, a tak oslabuje vzťahy medzi ľuďmi. Konkrétnymi prejavmi rozpadu väzieb medzi ľuďmi je kultúrny rozpad: rozvoj vulgárnosti v politike, nárast osamelo žijúcich ľudí, pokles účasti vo voľbách, úpadok morálky, rozmach kriminality, kríza rodiny. JE kardinál Stanisław Dziwisz vo svojom celom pastoračnom a spoločenskom zameraní, pri rôznych príležitostiach predkladá výzvu návratu k duši, ku kresťanským koreňom Európy a k duchovným základom spoločnosti vo všetkých jej rovinách: kultúrnej, politickej a ekonomickej. Kresťanstvo nepredkladá človeku len morálnu ponuku. Je zároveň spôsobom interpretácie človeka, spoločnosti a vesmíru. S týmto návratom je spojené znovuoobjavenie ľudskej osoby v jej integrálnej celistvosti, ako aj znovuoobjavenie základných hodnôt a ich realizácií v spoločenskej, politickej, ekonomickej a kultúrnej dimenzii.

V súvislosti s tým mi dovoľte vyzdvihnúť taktiež praktickú rovinu pôsobenia Jeho Eminencie, ktorý inicioval vytvorenie Svetového centra Jána Pavla II. „*Nebojte Sa*“, ktoré je miestom dialógu, šírenia a rozvíjania dedičstva sv. Jána Pavla II., promovanie spirituality Pápeža. Je to priestor, v ktorom teória je aplikovaná v praxi, pretože Centrum sa zároveň stáva miestom integrálnej výchovy človeka a sociálnej podpory marginalizovaných skupín a obetí násilia. Táto intelektuálna, zdravotnícka, morálna, estetická a kultúrna infraštruktúra, zázemie dôstojnosti človeka a civilizácie života je kontinuitou učenia Jána Pavla II., realizáciou personalistickej pedagogiky.

Vážené slávnostné zhromaždenie,

v tejto chvíli je skutočne potrebné vysloviť uznanie Jeho Eminencii Kardinálovi Dziwiszowi za jeho angažovanosť a plodnú prácu v prospech našej spoločnosti, v prospech našej *Alma Mater* a osobitne jej Gréckokatolíckej teologickej fakulty. Svojim prístupom, otvorenosťou, zapálením sa pre dobro oslovuje mnohých našich študentov a pedagógov. Patrí mu za to naša úcta a vďaka.

Váša Eminencia Kardinál Stanisław Dziwisz,

pre našu univerzitu je ct'ou, že Vám dnes môžeme odovzdať diplom, potvrdzujúci rozhodnutie najvyššieho vedeckého grémia tohto akademického pracoviska –Vedeckej rady Prešovskej univerzity, menovať Vás čestným doktorom, doktorom *Honoris causa* Prešovskej univerzity v Prešove.

prof. RNDr. René Matlovič, PhD., rektor PU